

प्रदेश लोक सेवा आयोग, मधेश प्रदेश
विविध सेवा, सहायक पाचौं तह, महिला विकास निरीक्षक पदको खुला र अन्तर सेवा प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको
पाठ्यक्रम
एवं परीक्षा प्रणाली (योजना)

पाठ्यक्रमको रूपरेखा निम्नानुसारको हुनेछ ।

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा

पूर्णाङ्क : २००

द्वितीय चरण :- कम्प्युटर सीप परिक्षण र अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क : ४०

प्रथम चरण-लिखित परीक्षा योजना (Examination Scheme)					
पत्र/विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्नसंख्या, अङ्क	समय
प्रथम (सामान्य ज्ञान र सामान्य बौद्धिक परिक्षण) (General Knowledge & General Mental Ability Test)	१००	४०	वस्तुगत (Objective): बहुवैकल्पिक प्रश्न (Multiple Choice Questions)	५० प्रश्न x २ अङ्क	४५ मिनेट
द्वितीय लैङ्गिक समानता र महिला सशक्तिकरण (Gender equality & women Empowerment)	१००	४०	विषयगत (Subjective): छोटो र लामो उत्तर (Short & long Answer)	५ प्रश्न x १० अङ्क १० प्रश्न x ५ अङ्क	३ घण्टा
कुल पूर्णाङ्क	२००				
द्वितीय चरण — कम्प्युटर सीप परिक्षण र अन्तर्वार्ता (Computer Skill Test & Interview)					
विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय		
कम्प्युटर सिप परिक्षण (Computer Skill Test)	१०	प्रयोगात्मक (Practical)	१५ मिनट		
व्यक्तिगत अन्तर्वार्ता (Interview)	३०	मौखिक (Oral)			

द्रष्टव्य:

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- विषयगत प्रश्नका लागि तोकिएका १० अङ्कका प्रश्नहरूको हकमा १० अङ्कको एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
- परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या, अङ्क र अङ्कभार पत्र/विषयको विषयवस्तु (पाठ्यवस्तु) मा दिईएको अनुसार हुनेछ ।
- यस पाठ्यक्रममा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियमहरू तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधनभई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको कम्प्युटर सीप परिक्षण र अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- पाठ्यक्रम लागू मिति :- २०८१।०८।१४ गते देखि ।

विविध सेवा, सहायक पाचौ तह, महिला विकास निरिक्षक पदको खुला र अन्तर सेवा प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

१. सामान्य ज्ञान

१.१ ब्रह्माण्ड सम्बन्धी जानकारी ।

१.१.१ सौर्यमण्डल: सूर्य, ग्रह, उपग्रह, शिशुग्रह, उल्का, धूमकेतु/पुच्छे ताराहरू, आदि ।

१.१.२ पृथ्वी: परिचय, उत्पत्ति र गति ।

१.२ विश्वको भूगोल - महादेश, महासागर, ध्रुव, अक्षांश, देशान्तर, अन्तर्राष्ट्रिय तिथि रेखा, समय, दूरी, पर्वतश्रृंखला, मरुभूमि, भूकम्प, ज्वालामुखी, नदी, हिमनदी, ताल, हिमताल, जलवायु, व्यापारिक वायु, मनसुन, आदि ।

१.३ नेपालको भूगोल

१.३.१ धरातलीय स्वरूपको किसिम, विशेषताहरू ।

१.३.२ प्राकृतिक स्रोतहरू: किसिम, उपलब्धि र वर्तमान अवस्था ।

१.३.३ भौगोलिक विविधता र जनजीवन ।

१.३.४ नेपालमा पाईने हावापानीको किसिम र विशेषता ।

१.४ विश्वको इतिहास - म्याग्नाकार्टा, औद्योगिक क्रान्ति, फ्रान्सको राज्यक्रान्ति, अमेरिकी स्वतन्त्रता सङ्ग्राम, रुसी अक्टोवर क्रान्ति, प्रथम र द्वितीय विश्वयुद्ध तथा भारतीय स्वतन्त्रता सङ्ग्राम, घटना, कारण र परिणामहरू ।

१.५ नेपालको इतिहास प्राचीन कालदेखि हालसम्म ।

१.५.१ किराँतकाल, लिच्छविकाल र मध्यकाल, सामाजिक, आर्थिक एवं राजनीतिक अवस्था ।

१.५.२ आधुनिक इतिहास : राजनीतिक घटनाक्रम, कारण र परिणामहरू ।

१.६ नेपालको सामाजिक एवं सांस्कृतिक अवस्था ।

१.६.१ प्रथा, परम्परा, मूल्य र मान्यता, धर्म, जातजाति, भाषाभाषी, संस्कृति, कला, साहित्य, संगीत, आदि ।

१.६.२ सांस्कृतिक सम्पदाको किसिम, विशेषता, महत्व ।

१.७ नेपालको आर्थिक अवस्था : विकासका पूर्वाधारहरू (कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन, यातायात, संचार, शिक्षा, स्वास्थ्य, विद्युत, आदि) र विकास योजना ।

१.८ विज्ञान प्रविधि र स्वास्थ्य

१.८.१ विज्ञान प्रविधिको विकासबाट मानव जीवनमा परेको प्रत्यक्ष प्रभावहरू ।

१.८.२ जैविक प्रविधि, सूचना तथा सञ्चार प्रविधि र वैकल्पिक उर्जा सम्बन्धी जानकारी ।

१.८.३ क्रमविकाश र वंशाणु, स्वास्थ्य, रोग, खोप, खाद्य, पोषण, सरसफाई सम्बन्धी जानकारी ।

१.८.४ दैनिक जीवनमा प्रयोग हुने वस्तुहरू साबुन, प्लाष्टिक, रेसा, कांच, मल र किटनाशक औषधी, आदिको परिचय र उपयोग ।

१.९ पारिस्थितिक पद्धति र बातावरण

१.९.१ पारिस्थितिक पद्धतिको परिचय र प्रकार तथा जीव भू-रासायनिक चक्र ।

१.९.२ दिगो विकास, जैविक विविधता, दुर्लभ पशुपन्छी र बनस्पतिहरू, विष्वव्यापी उष्णता, मौसम परिवर्तन, हरितगृह प्रभाव, ओजोन विनास, बातावरण, प्रदूषण, जनसंख्या, शहरीकरण, बसोबास (बंसाईसर्राई), आदि ।

१.१० अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध तथा संघ/संस्था

१.१०.१ नेपालका छिमेकी देशहरू, बेलायत, अमेरिका, जापान, आदिसँगको सम्बन्ध ।

प्रदेश लोक सेवा आयोग, मधेश प्रदेश

विविध सेवा, सहायक पाचौ तह, महिला विकास निरिक्षक पदको खुला र अन्तर सेवा प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

१.१०.२ संयुक्त राष्ट्रसंघ: अङ्ग, विशिष्टीकृत संस्था र गतिविधिहरू ।

१.१०.३ क्षेत्रीय संगठन: सार्क, बिमस्टेक, एसियान, युरोपियन संघ ।

१.११ राष्ट्रिय र अन्तराष्ट्रिय महत्वका राजनीतिक, सामाजिक, आर्थिक, वैज्ञानिक, सांस्कृतिक, खेलकूद, पुस्तक, पुरस्कार, कला साहित्य, संगीत, आदि लगायत समसामयिक घटना तथा नविनतम गतिविधिहरू र महत्वपूर्ण व्यक्तित्व तथा विचारकहरू सम्बन्धी जानकारी ।

२. सामान्य बौद्धिक परिक्षण

अङ्क- ४०

२.१ शाब्दिक तार्किक/चार्तुयता परीक्षण:

बोध, शब्दज्ञान, अनुक्रम, समरूपता, वर्गीकरण, कोडिङ डिकोडिङ, छोडिएका (अक्षर /संकेत) मिलाउने, दिशा र दुरी ज्ञान परीक्षण, तार्किक विश्लेषण, श्रेणीक्रम (पंक्तिक्रम), भनाई र कारण, आगमन, निगमन, कार्य/अवस्थाको सिलसिला, आदि ।

२.२ मात्रात्मक (संख्यात्मक वा अंक सम्बन्धी) तार्किक परीक्षण:

अनुक्रम (श्रेणीक्रम), समरूपता, वर्गीकरण, कोडिङ, छोडिएका संख्या (अक्षर/संकेत) मिलाउने, साझा गुण, मेट्रिक्स, तथ्यांक व्याख्या, तथ्यांक जाँच (रुजू), अंकगणितीय तर्क/क्रिया सम्बन्धी, प्रतिशत, भिन्न, दशमलव, अनुपात, औसत, नाफा, नोकसान, मिति/पात्रो, समय र काम, आदि ।

२.३ अशाब्दिक तार्किक परीक्षण:

अनुक्रम, समरूपता, एकरूपता, वर्गीकरण, तार्किक चित्रात्मक विश्लेषण, भेन चित्र, मेट्रिक्स चित्र, त्रिभुज र वर्गहरूको रचना, चित्र वा आकृति बनावट र विश्लेषण, विन्दु स्थान/स्थिति, पानीमा देखिने आकृति, ऐनामा देखिने आकृति, अन्तर्निहित आकृति, चित्रको स्थानान्तरण, आदि ।

समाप्त

प्रथमपत्र सामान्य ज्ञान र सामान्य बौद्धिक परिक्षण पाठ्यक्रमका एकाईहरूबाट सोधिने प्रश्नहरूको संख्या निम्नानुसार हुनेछ ।

प्रथमपत्र	सामान्य ज्ञान											सामान्य बौद्धिक परिक्षण		
अङ्कभार	६०											४०		
एकाइ	१.१	१.२	१.३	१.४	१.५	१.६	१.७	१.८	१.९	१.१०	१.११	२.१	२.२	२.३
प्रश्न संख्या	१	२	४	१	२	४	३	३	३	२	५	६	८	६
जम्मा प्रश्न	३०											२०		

प्रदेश लोक सेवा आयोग, मधेश प्रदेश
विविध सेवा, सहायक पाचौ तह, महिला विकास निरिक्षक पदको खुला र अन्तर सेवा प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

(in English)

PAPER I :- General Knowledge & General Mental Ability Test

1. General Knowledge

60 Marks

- 1.1 General information about the universe.
 - 1.1.1 The solar system: sun, planets, satellites, asteroids, meteors, comets, etc
 - 1.1.2 The earth: introduction, origin and motion of the earth.
- 1.2 Geography of World continent, ocean, pole, latitude, longitude, international date line, time, distance, mountains, deserts, earthquake, volcano, rivers, glaciers, lakes, climate, trade winds, monsoon etc.
- 1.3 Geography of Nepal
 - 1.3.1 Types and characteristics of physical features.
 - 1.3.2 Natural resources: types, achievement and existing scenario, Diversified geographical features and life.
 - 1.3.3 Diversified geographical features and life.
 - 1.3.4 Types and characteristics climates of Nepal.
- 1.4 History of the World: Magna Carta, Industrial revolution, French revolution, American war of independence, Russian revolution / October revolution, First and Second World wars and Indian movement for independence; events, causes and effects.
- 1.5 History of Nepal (From ancient period till now)
 - 1.5.1 Social, economic and political conditions of Kiranti Period, Lichhavi Period and Malla Period.
 - 1.5.2 Modern history of Nepal notable political events, causes and consequences.
- 1.6 Social and cultural aspects of Nepal.
 - 1.6.1 Customs, traditions, norms, values, religions, ethnicity, languages, cultures, arts, literature, music, etc
 - 1.6.2 Type, characteristics and importance of cultural heritages.
- 1.7 Economic status of Nepal: Infrastructures of development (agriculture, industry, trade, tourism, transportation, communication, health, electricity, etc) and development planning.
- 1.8 Health, science and technology
 - 1.8.1 Direct impact of science and technology development in human life.
 - 1.8.2 Information on alternate energy, information communication technology and organic technology.
 - 1.8.3 Information on evolution and heredity, health, diseases, vaccines, food, nutrition, sanitation.
 - 1.8.4 Introduction and uses materials used in daily life including soap, plastics, fibre, glass, fertilizers, insecticides/ pesticides.
- 1.9 Ecosystem and environment
 - 1.9.1 Introduction and type of ecosystem, and bio-geo chemical cycle.
 - 1.9.2 Sustainable development, bio-diversity, rare flora and fauna, global warming, climate change, green- house effect, depletion of ozone, environment, pollution, population, urbanization, settlement (migration), etc.
- 1.10 International affairs and institutions
 - 1.10.1 Relations of Nepal with neighboring countries and other countries including Britain, America, Japan, etc.
 - 1.10.2 United Nations: bodies, specialized agencies and activities of the UNO.
 - 1.10.3 Regional organizations: the SAARC, BIMSTEC, ASEAN, EU.
- 1.11 Information on current affairs and events including political, social, economic, scientific, cultural, sports, books, prizes, arts, literature, music, etc of national and international importance, and noted personalities and thinkers.

प्रदेश लोक सेवा आयोग, मधेश प्रदेश
विविध सेवा, सहायक पाचौ तह, महिला विकास निरिक्षक पदको खुला र अन्तर सेवा प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

(in English)

2. General Mental Ability Test (GMAT)

40 Marks

2.1 Verbal reasoning test:

Comprehension, vocabulary, series, analogy, classification, coding-decoding, insert the missing character, direction and distance sense test, logical reasoning, ranking order, assertion and reason, induction, deduction, courses of action, etc.

2.2 Quantitative (Numerical) reasoning test

Series/sequence, analogy, classification, coding, insert the missing character, common property, matrices, data interpretation, data checking, arithmetical reasoning /operation, percentage, fraction, decimal, ratio, average, loss, profit, date/calendar, time and work, etc.

2.3 Non-verbal reasoning test:

Series, analogy, symmetry, classification, analytical reasoning, venn diagrams, figure matrix, construction of squares and triangles, figure formation and analysis, dot situation, water images, mirror images, embedded figures, transposition of figures, etc.

---The end---

प्रदेश लोक सेवा आयोग, मधेश प्रदेश

विविध सेवा, सहायक पाचौ तह, महिला विकास निरिक्षक पदको खुला र अन्तर सेवा प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

(in English)

विषय: कम्प्युटर सीप परिक्षण (Computer Skill Test)

1. Windows basic

- Introduction to Graphical User Interface
- Introduction to Graphical User Interface
- Starting and shutting down Windows
- Basic Windows Elements - Desktop, Taskbar, My Computer, Recycle Bin, etc.
- Concept of files and folders
- Searching files and folders

2. Word processing/ MS Word

- Creating, saving and opening documents
- Typing in Devanagari and English
- Text formatting (Font, Size, Color, Underline, Italic, Bold, etc) and paragraph formatting (alignment, indentation, spacing)
- Inserting header, footer, page number
- Page setting (margin, page size, orientation), previewing and printing of documents

प्रयोगात्मक परीक्षा योजना (Practical Examination Scheme)

विषय	पुर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	विषयवस्तु शिर्षक	अङ्क	समय
कम्प्युटर सीप परिक्षण (Computer Skill Test)	१०	प्रयोगात्मक (Partical)	Devanagari Typing	२.५ अङ्क	५ मिनेट
			English Typing	२.५ अङ्क	५ मिनेट
			Winwords basic and Ms -Word	५ अङ्क	५ मिनेट

प्रदेश लोक सेवा आयोग, मधेश प्रदेश

विविध सेवा, सहायक पाचौ तह, महिला विकास निरिक्षक पदको खुला र अन्तर सेवा प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

अंग्रेजी वा देवनागरी Typing Skill Test को लागि निर्देशन:-

- 1 देवनागरी Typing Skill Test को लागि १५० शब्दहरूको एउटा Text दिइनेछ र देहाय अनुसार अंक प्रदान गरिनेछ:-

शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words / Minuts)	पाउने अंक
५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	० अंक
५ वा सो भन्दा बढि र ७.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.५० अंक
७.५ वा सो भन्दा बढि र १० भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.७५ अंक
१० वा सो भन्दा बढि र १२.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.०० अंक
१२.५ वा सो भन्दा बढि र १५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.२५ अंक
१५ वा सो भन्दा बढि र १७.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.५० अंक
१७.५ वा सो भन्दा बढि र २० भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.७५ अंक
२० वा सो भन्दा बढि र २२.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.०० अंक
२२.५ वा सो भन्दा बढि र २५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.२५ अंक
२५ वा सो भन्दा बढि भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.५० अंक

- 2 English Typing Skill Test को लागि २०० शब्दहरूको एउटा Text दिइनेछ र देहाय अनुसार अंक प्रदान गरिनेछ:-

शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words / Minuts)	पाउने अंक
६ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	० अंक
६ वा सो भन्दा बढि र ९ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.५० अंक
९ वा सो भन्दा बढि र १२ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.७५ अंक
१२ वा सो भन्दा बढि र १५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.०० अंक
१५ वा सो भन्दा बढि र १८ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.२५ अंक
१८ वा सो भन्दा बढि र २१ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.५० अंक
२१ वा सो भन्दा बढि र २४ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.७५ अंक
२४ वा सो भन्दा बढि र २७ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.०० अंक
२७ वा सो भन्दा बढि र ३० भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.२५ अंक
३० वा सो भन्दा बढि भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.५० अंक

- 3 अंग्रेजी वा देवनागरी Typing मा दिइएको Text लाई आधार मानी टाइप गरेको Text सँग भिडाई चेक गरिनेछ । दिइएको अंग्रेजी वा देवनागरी Text मा उल्लेखित स्थान बमोजिम परीक्षार्थीहरूले आफुनो Text मा Punctuation टाइप नगरेको पाइएमा त्यसको शब्दमा गणना छैन । तत्पश्चात निम्न Formula प्रयोग गरी शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words /minutes) निकालिनेछ ।

Formula:

शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words /minutes) = $\frac{\text{Total words typed} - \text{Wrong words}}{\text{Time taken in minutes}}$